

**Н.В. Смирнова; В.В. Попович, кандидати екон. наук, доценти
Одеський державний аграрний університет**

ФОРМУВАННЯ ЗАВДАНЬ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Постановка проблеми. Головним елементом у менеджменті організації є визначення завдань її діяльності на найближчу та віддалену перспективу. Управління шляхом постановки завдань здійснюється з урахуванням оцінки можливостей конкретної організації та забезпеченості її ресурсами. У практиці менеджменту розрізняють завдання загальні та специфічні. Загальні завдання відображають концепцію розвитку організації в цілому, а специфічні розробляються в рамках загальних цілей за основними видами діяльності. При цьому слід зауважити, що завдання управління активами підприємства належать саме до специфічних. Реалізація сформульованої нами в попередніх дослідженнях основної мети управління активами підприємства – максимізація його ринкової вартості як цілісного майнового комплексу для забезпечення добробуту власників, працівників, споживачів та держави – передбачає розробку і реалізацію кваліфікованих управлінських рішень, коли команда спеціалістів цілеспрямовано діє в напрямку досягнення основної мети управління активами на основі відповідної мотивації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формулюванню і встановленню цілей і завдань в управлінні активами організації як складової фінансового менеджменту приділяють увагу українські та російські дослідники: І.Т. Балабанов І.О. Бланк, Г.Г. Кірейцев, В.Є. Кантор, Г.Г. Кірейцев, Г.О. Крамаренко, М.Н. Крейніна, Л.В. Кузьменко, В.В. Кузьмін, А.М. Поддєрьогін, О.О. Терещенко, О.Є. Чорна, В.М. Шаповалова, В.М. Шелудько, Є.І. Шохін. Однак не існує в сучасних джерелах однозначних точок зору стосовно завдань управління активами.

Формулювання цілей статті. Саме тому цілями даної статті є уточнення складу завдань управління активами підприємства на основі узагальнення підходів до визначення їх складу і змісту.

Виклад основного матеріалу досліджень. З точки зору одноцільового підходу, дані завдання є другорядними, або ж їх називають «підцілями» управління. Ми вважаємо, що найбільш повно дані завдання викладені І.О. Бланком [2, с. 51-76].

Точки зору того, що завданням управління активами підприємства є формування достатнього обсягу і необхідного складу активів, що забезпечують задані темпи розвитку його операційної діяльності дотримуються лише деякі вчені у працях [1; 2; 5; 10; 12; 13]. При цьому також не всі розглянуті у табл. 2 науковці схиляються до точки зору, що завданням управління активами підприємства є забезпечення максимальної прибутковості (рентабельності) використовуваних активів при передбачуваному рівні комерційного ризику [2; 3; 4; 10]. І це справедливо, оскільки дане завдання відображає мету придбання активів підприємством.

Більшість вчених ставить також завданням забезпечення мінімізації комерційного ризику використання активів [2; 3; 4; 7; 8; 10]. При цьому одними вченими як завдання фіксується тільки зниження ризиків і витрат на формування і використання активів [3; 4; 8], іншими – управління ризиками [2; 10], або аналіз можливості ризиків [1; 7]. Концепції співвідношення ризику та дохідності при формуванні активів дотримано лише у працях [2; 10] і завдання визначено як забезпечення мінімізації комерційного ризику використання активів при передбачуваному рівні їх прибутковості (рентабельності). Стосовно забезпечення постійної платоспроможності підприємства за рахунок підтримки достатнього рівня ліквідності активів як завдання управління активами підприємства, то лише у деяких працях [2; 4; 10] воно знаходить своє відображення.

Підходи до визначення завдань управління активами підприємства

Вчені	Завдання управління активами включають
А	Б
І.О. Бланк	<ul style="list-style-type: none"> - формування достатнього обсягу і необхідного складу активів, що забезпечують задані темпи розвитку операційної діяльності; - забезпечення максимальної прибутковості (рентабельності) використовуваних активів при передбачуваному рівні комерційного ризику; - забезпечення мінімізації комерційного ризику використання активів при передбачуваному рівні їх прибутковості (рентабельності); - забезпечення постійної платоспроможності підприємства за рахунок підтримки достатнього рівня ліквідності активів; - оптимізація обороту активів.
Гріноне Б.	<ul style="list-style-type: none"> - максимізація доходів підприємства та підвищення його фінансової стабільності; - зниження ризиків і витрат; - підвищення продуктивності активів; - підвищення рентабельності активів.
Ж. Довгань	<ul style="list-style-type: none"> - збільшення доходів за активами, тобто підвищення вартості підприємства для його власників; - покращання майбутнього для фінансових потоків, і як наслідок одержання більш високого рейтингу;

	<ul style="list-style-type: none"> - підтримка достатнього рівня прибутковості; - дотримання вимог щодо розміру власного капіталу; - підтримка ліквідності на необхідному рівні; - управління ризиками.
Л.О.Коваленко, Л.М.Ремньова	<ul style="list-style-type: none"> - визначення величини й оптимального складу активів, щоб досягти поставленої мети підприємницької діяльності; - визначення джерел фінансування активів та оптимальне формування їх цільової структури; - організація поточного і перспективного управління активами для забезпечення платоспроможності і фінансової стійкості підприємства.
А.М.Поддєрьогін	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення безперервності процесу виробництва; - пришвидшення оборотності активів; - поліпшення рентабельності активів; - мінімізація ризиків і витрат, пов'язаних із формуванням та використанням активів.
Г.П. Федорова	<ul style="list-style-type: none"> - формування обсягів активів, достатніх для забезпечення необхідних темпів розвитку виробництва; - оптимізації розподілу активів за видами діяльності і напрямками використання; - забезпечення максимальної дохідності активів у разі передбачуваного рівня фінансового ризику; - оптимізація оборотних активів; - забезпечення фінансової гнучкості та постійної фінансової рівноваги підприємства у процесі розвитку.
С. І. Юрій, В.М. Федосов Л.М. Алексеєнко	<ul style="list-style-type: none"> - розрахунок реальної потреби в окремих активах із врахуванням запланованих обсягів операційної діяльності підприємства; - визначення розміру активів; - оптимізація їх складу.
<i>Продовження таблиці</i>	
А	Б
В.М. Шелудько	<ul style="list-style-type: none"> - аналіз і планування активів підприємства; - формування необхідного рівня активів для ресурсної бази; - оцінка ефективності використання активів і забезпечення їх фінансування на найбільш вигідній основі; - управління грошовими фондами підприємства; - забезпечення ведення кваліфікованого бухгалтерського обліку активів; - формування й реалізація ефективної податкової політики; - планування фінансово-господарської діяльності.
М.Н.Крейніна	<ul style="list-style-type: none"> - визначити всі фінансові наслідки тих чи інших рішень з формування активів підприємства; - знайти способи усунення або пом'якшення впливу на фінансовий стан негативних наслідків від використання активів; - формування нормативних показників діяльності підприємства; - визначення напрямку зміни показників (зростання, зниження або збереження наявного рівня активів).
Н. Хастінгс	<ul style="list-style-type: none"> - визначення необхідності в активах та їх розташування; - визначення бізнес-значення необхідних активів; - визначення продуктивності та ефективності використання необхідних активів; - визначення пікових навантажень і сезонних факторів у використанні активів;

	<ul style="list-style-type: none"> - визначення можливості дефіциту, профіциту або нераціонального використання необхідних активів; - аналіз наявності активів на підприємстві та їх стану; - аналіз надійності і доступності необхідних активів; - визначення ризиків від використання необхідних активів; - оцінка витрат на технічне обслуговування необхідних активів; - аналіз ринкових пропозицій необхідних активів та визначення, що було б доцільно придбати.
Д.А. Ротар	<ul style="list-style-type: none"> - оптимізація розміру та структури активів; - захист оборотних активів від інфляції; - забезпечення високої швидкості обороту активів; - виявлення величини впливу рівнів грошових коштів, дебіторської заборгованості та запасів товарно-матеріальних цінностей на прибуток та поточну ліквідність та платоспроможність і ліквідність активів підприємства; - виявлення умов, які спричиняють виникнення ризику втрати ліквідності та зниженню ефективності діяльності підприємства; - розробка варіантів фінансування активів, що передбачає зниження вартості формування активів шляхом підтримання певної структури джерел їх фінансування, що є в розпорядженні підприємства.
Г.О.Крамаренко О.Є. Чорна	<ul style="list-style-type: none"> - формування оптимальної структури активів; - визначення стратегії і тактики підприємства, орієнтованої на ефективне використання активів і технічне переозброєння; - пошук джерел формування активів; - комплексне оперативне управління активами.
Є.І. Шохін	<ul style="list-style-type: none"> - фінансове планування активів; - управління ресурсами; - управління структурою джерел фінансування активів; - інвестиційна діяльність; - контроль і аналіз результатів використання активів

Але не слід недооцінювати значення постановки даного завдання, оскільки у мінливому сучасному ринковому середовищі дотримання певного рівня ліквідних активів є не тільки основою платоспроможності за фінансовими операціями, але й основою самострахування ризиків операційної діяльності.

Деякими вченими завданням управління активами ставиться пришвидшення їх оборотності [8; 13; 14]. Проте не слід забувати, що надто швидке обертання активів часто призводить до значного зростання ризиків зниження або втрати прибутковості активів, порушення платоспроможності та безперервності операційного процесу. Саме тому ми згодні з постановкою у роботі [2] завдання управління активами як оптимізації обороту активів.

При цьому часто у роботах поряд із завданнями управління активами ставляться такі функції управління активами, як їх аналіз [1; 9; 11; 13; 14; 15], планування [1; 5; 7; 12; 13; 14; 15], облік [1; 15], контроль [11]. Інколи

до завдань управління активами відносять стратегічне та оперативне управління активами [5; 6], які є підсистемами управління активами.

Висновки. Таким чином, ми вважаємо, що для досягнення зазначеної мети управління активами підприємства мають виконувати три основні завдання: формувати необхідні раціонально розподілені обсяги активів, використання яких буде сприяти розширенню його розвитку; використовувати фінансові ресурси з метою забезпечення ефективності розвитку всіх бізнес-процесів підприємства та досягнення необхідної якості активів; забезпечувати оптимальний рівень ліквідності та оборотності активів за умови достатнього рівня рентабельності.

Бібліографічний список: 1. Hastings, Nicholas Anthony John Physical Asset Management [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.springerlink.com/content/978-1-84882-750-9/> 2. Бланк І.А. Управление активами и капиталом / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2003. – Т. 2. – 447 с. 3. Гринонэ Брайан. Гуру бизнеса. Управление активами предприятия. – 2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://btimes.ru/grinone-braian>. 4. Довгань Ж. Основи комплексного управління активами і пасивами банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Svfin/2008_2/15-064.pdf. 5. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова. – К.: Знання, 2005. – 485 с. 6. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: підручник / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К.: ЦУЛ, 2009. – 520 с. 7. Крейнина М.Н. Финансовый менеджмент: учеб. пособие / М.Н. Крейнина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Дело и Сервис, 2001. – 400 с. 8. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: підручник / А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2006. – 535 с. 9. Ротар Д.А. Ключові особливості стратегічного управління активами підприємств та шляхи його удосконалення [Електронний ресурс] / Д.А. Ротар – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2011/Economics/3_87197.doc.htm. 10. Федорова Г.П. Механізми управління активами підприємств на основі їх капіталізації / Г.П. Федорова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_em/2008_5_2/Zbirnik_EM_08_2_261.pdf. 11. Финансовый менеджмент: учеб. пособие; под ред. проф. Е.И. Шохина. – М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2002. – 408 с. 12. Фінанси: підручник / С.І. Юрій, В.М. Федосов, Л.М. Алексеєнко та ін.; за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2008. – 611 с. 13. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. – 3-тє вид.; за

ред. Г.Г. Кірейцева. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 531 с.
14. Кузьменко Л.В. Фінансовий менеджмент: навч. посібник /
Л.В. Кузьменко, В.В. Кузьмін, В.М. Шаповалова. – Херсон: Олді-плюс,
2003. – 240 с. 15. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник /
В.М. Шелудько. – К.: Знання, 2006. – 439 с.

Смирнова Н.В., Попович В.В. Формирование задач управления активами организации. Обобщены научные подходы к определению задач управления активами предприятия. Уточнен состав задач управления активами предприятия.

Smyrnova N., Popovych V. Forming of companies asset management tasks. Scientific approaches to defining the tasks of companies asset management have generalized. The composition tasks asset management company has refined.